

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

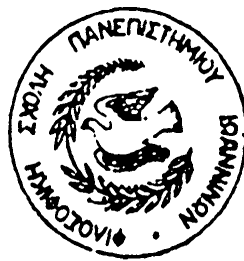
ΔΩΔΩΝΗ

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΕΤΗΡΙΔΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟΝ ΟΜΟΤΙΜΟ ΚΑΘΗΓΗΤΗ

ΕΥΘΥΜΗ Γ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2005-2007

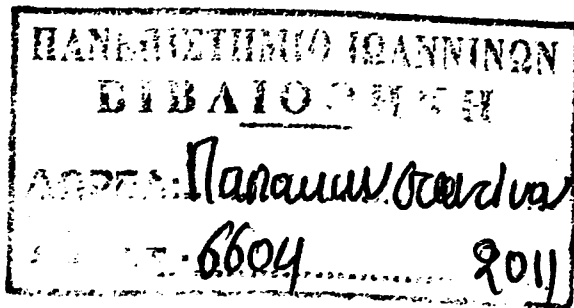

Δ Ω Δ Ω Ν Η

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟΝ ΟΜΟΤΙΜΟ ΚΑΘΗΓΗΤΗ

ΕΥΘΥΜΗ Γ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

© 2005-2007: ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ, ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ & ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

Τα άρθρα του Τόμου αυτού δημοσιεύονται με την προσωπική ευθύνη των συγγραφέων τους ως προς το περιεχόμενο και τη μορφή. Απαγορεύεται κάθε μορφής αναδημοσίευση χωρίς τη γραπτή άδεια του Τμήματος Φ.Π.Ψ. του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΔΩΔΩΝΗ

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΕΤΗΡΙΔΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

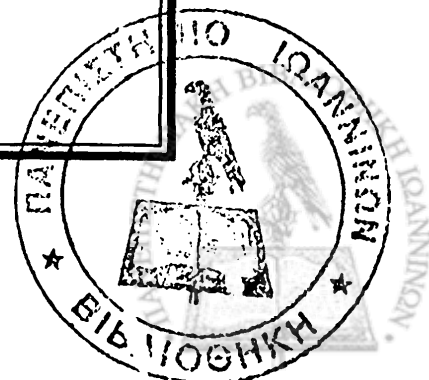
ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟΝ ΟΜΟΤΙΜΟ ΚΑΘΗΓΗΤΗ

ΕΥΘΥΜΗ Γ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2005-2007

ΔΩΔΩΝΗ

Μέρος Πρώτο: Επιστημονική Επετηρίδα του Τμήματος Ιστορίας-Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Μέρος Δεύτερο: Επιστημονική Επετηρίδα του Τμήματος Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Μέρος Τρίτο: Επιστημονική Επετηρίδα του Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

UNIVERSITÉ DE IOANNINA
FACULTÉ DE PHILOSOPHIE

D O D O N E

TPOISIÈME PARTIE

L'ANNÉE SCIENTIFIQUE DU DÉPARTEMENT
DE PHILOSOPHIE, PÉDAGOGIE ET PSYCHOLOGIE

TOME 34/Γ (2005-2007)

TOME 34

IOANNINA 2005-2007

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κωνσταντίνος Θ. Πέτσιος, Ευθύμης Γ. Παπαδημητρίου. Βιογραφία - Σπουδές - Επιστημονικό έργο	15-21
Παναγιώτης Νούτσος, Έπαινος στον καθηγητή κ. Noam Chomsky	23-40
Panagiotis Noutsos, H. G. Gadamer. Les limites d'une herméneutique historico-critique	41-47
Γιάννης Πρελορέντζος, Όψεις της συνάντησης της φιλοσοφίας, της θεολογίας και του θεάτρου στον 16ο και τον 17ο αιώνα: ο ρόλος των «παθών της ψυχής»	49-73
Γκόλφω Μαγγίνη, Νεωτερική και μετανεωτερική φιλοσοφία της παιδείας: διακυβεύματα και προοπτικές	75-96
Henri Bergson, Η συνείδηση και η ζωή Επιμέλεια: Γιάννης Πρελορέντζος Εισαγωγή - Μετάφραση: Πολυξένη Ζινδριλή	97-119
Παναγιώτης Νούτσος, Για τον Θεόφιλο Βέικο (1936-1995)	121-126
Χρήστος Αθ. Τερέζης - Απόστολος Αντ. Καπούλιας, Η σχέση του νομοθέτη με το πολιτικό σύστημα στο Γ' βιβλίο των Νόμων του Πλάτωνα	127-153
Chantal Jaquet, Πώς μπορεί κανείς να κρίνει σύμφωνα με τον Bacon; Μετάφραση: Άννα Μπουκουβάλα	155-174

John Passmore, <i>Ι. Ιστοριογραφία της φιλοσοφίας</i> Μετάφραση: † Ειρήνη Παπαδάκη	175-188
Γεώργιος Χ. Κουμάκης, <i>Αναζήτηση της διαλεκτικής στη</i> <i>διηρημένη γραμμή (Πλατ., Πολιτ. 509 d-510 a)</i>	189-196
Βιβλιοκρισίες	199-215
Χρονικό των Πανεπιστημιακών ετών 2005-2007	217-245

CONTENTS

Konstantinos Th. Petsios, Euthymios Papadimitriou: Biography – Studies – Scientific Work	15-21
Panagiotis Noutsos, Laudatio for Professor Noam Chomsky	23-40
Panagiotis Noutsos, H. G. Gadamer. Les limites d' une herméneutique historico-critique	41-47
Yannis Prelourentzos, Aspects of the encounters of the philosophy, the theology and the theater in 16th and 17th centuries: the role of the “passions of the soul”	49-73
Golfo Maggini, Modern and late modern philosophy of education: stakes and prosperts	75-96
Henri Bergson, La conscience et la vie Editor: Yannis Prelourentzos Introduction - Translation: Polyxeni Zindrili	97-119
Panagiotis Noutsos, Theophilos Veikos (1936-1995): In Memoriam	121-126
Christos Ath. Terezis – Apostolos Kaproulias, The relationship of the legislator with the political system in Book III of Plato's <i>Laws</i>	127-153
Chantal Jaquet, Comment peut-on juger chez Bacon? Translation: Anna Boukouvala	155-174

John Passmore, <i>Historiography of Philosophy</i>	175-188
Translation: † Irene Papadaki	
Georgios Koumakis, <i>In search of the Dialectic on the divided Line</i>	
(Plato, <i>R.</i>, 509d-510a)	189-196
Book Reviews	199-215
Chronicle of the academic years 2005-2007	217-245

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

ΕΥΘΥΜΗΣ Γ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΣΠΟΥΔΕΣ – ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΕΡΓΟ

Ο όμοτιμος καθηγητής Ευθύμης Γ. Παπαδημητρίου γεννήθηκε τὸ 1940 στὴν Τολοφώνα Φωκίδος καὶ ἀπὸ τὸ 1948 ἔζησε στὴν Ἀθήνα, ὅπου ὀλοκλήρωσε τὰ ἐγκύκλια μαθήματα. Τὸ 1959, μετὰ ἀπὸ εἰσαγωγικὲς ἐξετάσεις, ἔκανε τὴν ἐγγραφή του στὴ Νομικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἀπὸ τὴν ὁποία ἀποφοίτησε τὸ 1964, ἐνῶ μετὰ τὴ στρατιωτικὴ του θητεία (1964-1966) παρακολούθησε στὴν ἴδια Σχολὴ μαθήματα Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν (1966-1967). Τὸ 1969 μετέβη στὴ Γερμανία καὶ συνέχισε τὶς σπουδές του στὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Μονάχου στὴν κατεύθυνση τῆς Φιλοσοφίας, τῆς Κοινωνιολογίας καὶ τῆς Ἱστορίας καὶ ὑπῆρξε ἐπιστημονικὸς συνεργάτης τῆς Copernicus Forschungsstelle τοῦ Deutsches Museum τοῦ Μονάχου, συμμετέχοντας (1971-1972) στὴν ἔκδοση τῶν Ἀπάντων τοῦ Nicolaus Copernicus. Ἔλαβε ἐπίσης μέρος στὸ ἐρευνητικὸ πρόγραμμα «Ἱστορία τῆς Ἐπιστήμης» τοῦ Institut für Gesellschaft und Wissenschaft (Universität Erlangen – Nürnberg) μὲ ἀντικείμενο τὴ μελέτη τῆς σχέσης ἐπιστημονικῶν ἐταιριῶν καὶ βιομηχανικῆς ἐπανάστασης στὴν Ἀγγλία τοῦ 18^{ου} αἰῶνα. Μέρους τῶν πορισμάτων τῆς συγκεκριμένης ἔρευνας ἀποτυπώνεται στὴ μελέτη του «Zum Verhältnis wissenschaftlicher Gesellschaften-Industrieller Revolution in England», *Analysen und Berichte aus Gesellschaft und Wissenschaft* 9 (1977), σσ. 103-148.

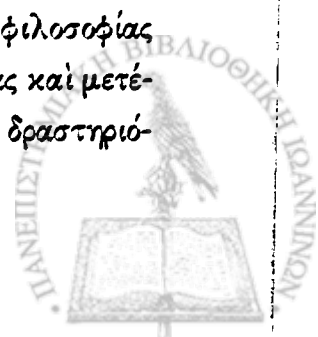
Στὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Μονάχου παρακολούθησε μαθήματα καὶ συμμετεῖχε στὰ σεμινάρια τῶν καθηγητῶν Max Müller, H. Krings, H. Decu, W. Roed, R. Lauth, E. Grassi, H. Kuhn, R. Spaemann, D. Heinrich, St. Otto,

L. Puntel, A. Dempf, A. Dempf, M. Brüggem, H. Seidl, W. Stegmüller, V. v. Kibed, A. Schoepf (Φιλοσοφία): K. M. Bolte, H. Helle, E. Francis, K. Höring, G. Holzel, E. Grimm (Κοινωνιολογία): S. Laufer, H. Bngston, O. Orth, G. Seibert, P. Cornelius (Ιστορία). Τὸ 1978 ἀναγορεύθηκε Διδάκτωρ τῆς Φιλοσοφίας μὲ τὴ Διατριβή *Ethische und psychologische Grundlagen der aristotelischen Rhetorik*, στὴν ὁποία ἐξετάζονται οἱ ἠθικὲς, λογικὲς καὶ ψυχολογικὲς προϋποθέσεις τῆς Ρητορικῆς τοῦ Ἀριστοτέλη σὲ συνάρτηση μὲ τὴν πρακτικὴν τοῦ φιλοσοφία καὶ τὴν ἀνθρωπολογικὴν τοῦ ἀντιλήψεις. Στὴ Γερμανία παράλληλα μὲ τὴν σπουδὴν καὶ τὴν ἐπιστημονικὴν τοῦ ἐνασχολήθηκε μετέχει ἐνεργῶς στὴν δραστηριότητα τοῦ συμβουλευτικοῦ καὶ ἐκπολιτιστικοῦ ἰδρύματος «Ἑλληνικὸ Σπίτι τοῦ Μονάχου» (1975-1979) καὶ σὲ ἐπιμορφωτικὰ προγράμματα τῆς ἐλληνικῆς ἐπιταπῆς τῆς βαυαρικῆς Ραδιοφωνίας.

Ἀπὸ τὸ 1980 μέχρι τὸ 1984 συνεργάσθηκε μὲ τὸ Ἰνστιτοῦτο Βυζαντινῶν Σπουδῶν τῆς φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Μονάχου μὲ θέμα ἔρευνας τὴν «Ἱστορία τῶν Ἐπιστημῶν στὸ Βυζάντιο» καὶ εἰδικότερα τὴν Ἱστορία τῆς Ἰατρικῆς, καὶ τὸ 1983 δημοσιεύθηκε ἡ ἐπὶ Ἰβηγεσία Διατριβή του «*Η διδασκαλία τῆς νόησης*» τοῦ Christian Thomasius (1655-1728). Μελέτη τῶν πηγῶν τοῦ γερμανικοῦ Διαφωτισμοῦ. Τὸν Μάρτιο τοῦ 1984 ἐκλέχθηκε ἄμισθος ὑφηγητὴς τῆς Ἱστορίας τῆς Φιλοσοφίας στὸ Φιλοσοφικὸ Τμῆμα τοῦ Πανεπιστημίου Ἰωαννίνων καὶ τὸν Μάιο τοῦ ἴδιου ἔτους ἐπίκουρος καθηγητὴς τῆς Ἱστορίας τῆς Φιλοσοφίας. Τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1984 ἀνέλαβε διδακτικὰ καθήκοντα καὶ μετὰ τὴν ἀναδιαρθρώσεις τῶν Τμημάτων ἐντάχθηκε στὸν Τομέα Φιλοσοφίας τοῦ Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικῆς καὶ Ψυχολογίας, στὸ ὁποῖο τὸ 1988 ἐξελέγη στὴ βαθμίδα τοῦ ἀναπληρωτῆ καθηγητῆ καὶ τὸ 1994 στὴ βαθμίδα τοῦ καθηγητῆ.

Τὸ πολὺπτυχο ἐπιστημονικὸ καὶ διδακτικὸ ἔργο τοῦ καθηγητῆ Εὐθύμη Παπαδημητρίου ἐντάσσεται στὴν Ἱστορία τῆς Φιλοσοφίας καὶ ὁ ἴδιος ἐστίασε τὸ ἐνδιαφέρον του στὴν σχέσεις τῆς φιλοσοφίας μὲ τὴν ἐπιστήμη, καθὼς καὶ στὰ σύγχρονα κοινωνικὰ προβλήματα ποὺ ἀπτονται ζητημάτων θεσμῶν καὶ τῶν συναρτήσεων τοῦ ἀνθρωπίνου ὑποκειμένου μὲ τὸ ἀνθρωπογενὲς καὶ φυσικὸ περιβάλλον. Τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ἀκαδημαϊκῆς συγγραφικῆς του παρουσίας ἐπικέντρωσε τὴν προσοχὴν του σὲ θέματα τῆς περιβαλλοντικῆς φιλοσοφίας ἐγγράφοντας τὴ μελέτη τους στὸν ὀρίζοντα τῆς πρακτικῆς φιλοσοφίας καὶ μετέχοντας ἐνεργῶς σὲ οἰκολογικὲς πρωτοβουλίες καὶ ἀνάλογες κοινωνικὲς δραστηριό-

τητες. Έλαβε μέρος με ανακοινώσεις σε πολλά διεθνή και πανελλήνια συνέδρια και είναι μέλος τῶν φιλοσοφικῶν ἐταιρειῶν *Internationale Hegelgesellschaft*, *Internationale Gesellschaft für Dialektische Philosophie*, *Societas Hegeliana*, *Kant-Gesellschaft*, *Societa Tommaso D' Aquino*, *Society for Ancient Greek Philosophy*, *Concerned Philosophers for Peace*, *American Philosophical Association (East Division)* καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Φιλοσοφικῆς Ἑταιρείας. Εἶναι ἰδρυτικὸ μέλος τῆς «Φιλοσοφικῆς Ὁμάδας Διαλεκτικῆς Φιλοσοφίας» (1981· Universität München), ἡ ὁποία ἐξέδωσε τὸ Περιοδικὸ *Widerspruch*, με θεματικὸ κύκλο ἐνδιαφερόντων τῆ Θεωρία καὶ τὴν Ἱστορία τῆς Ἐπιστήμης καὶ τὸ 1990, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἐκπαιδευτικῆς του ἀδείας, συνεργάσθηκε με τὸ Department of Urban and Environmental Policy, στὸ Tufts University, Boston καὶ ἔλαβε μέρος στὰ μεταπτυχιακὰ μαθήματα Θεωρίας καὶ Ἱστορίας τῆς Ἐπιστήμης τοῦ Boston University. Διετέλεσε Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικῆς καὶ Ψυχολογίας, Διευθυντῆς τοῦ Τομέα Φιλοσοφίας καὶ μέλος Ἐπιτροπῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἰωαννίνων, ἐνῶ ὑπὸ τὴν ἐποπτεία του ἔχει ἐκπονηθεῖ πλειάδα Μεταπτυχιακῶν Ἔργασιῶν καὶ Διδακτορικῶν Διατριβῶν. Μὲ ἀπόφαση τῆς Συγκλήτου τοῦ Πανεπιστημίου Ἰωαννίνων (ἀρ. συνεδρ. 915/22.11.2007) τοῦ ἀπονεμήθηκε ὁ τίτλος τοῦ ὁμότιμου καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἰωαννίνων.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

1. Μετάφραση: Charles Darwin, *Essays zur Entstehung der Arten*, München, 1971 (σὲ συνεργασία μὲ τὸν H. Nobis).
2. «Der Materie-Form-Dualismus und die aristotelische Lehre vom Menschen» *Φιλοσοφία* 7(1977), σσ. 305-314.
3. «Zur Verhältnis wissenschaftlicher Gesellschaften-Industrieller Revolution in England», *Analysen und Berichte aus Gesellschaft und Wissenschaft* (: Institut für Gesellschaft und Wissenschaft an der Universität Erlangen-Nürnberg), 9 (1977), σσ. 103-148.
4. *Ethische und psychologische Grundlagen der aristotelischen Rhetorik*, Frankfurt am Main-Bern-Las Vegas, Peter Lang, 1979.
5. «Der Satz vom Widerspruch bei Aristoteles und Hegel», *Hegel Jahrbuch*, 1980, σσ. 66-75.
6. «Methodologische Ansätze bei den ersten griechischen Philosophen», *Philosophical Inquiry* 11 [4] (1980), σσ. 565-574.
7. «Zu den philosophiegeschichtlichen Voraussetzungen der kantischen Kritik der reinen Vernunft», στό: *Akten des 5. Internationalen Kant-Kongresses*, Mainz 4.- 8. April 1981. Teil. I.1., Sectionenen I-VII. Hrsg. Von Gerhard Funke. Bonn, 1981, σσ. 39-47.
8. Die Relevanz der sprachbetrachtungen von Aristoteles für die philosophische anthropologie», *Πρακτικά Παγκοσμίου Συνεδρίου «Ἀριστοτέλης»*, Θεσσαλονίκη, 1982, σσ. 229-234.
9. Βιβλιοκρισία: «Andras Gedö, Philosophie der Krise, Berlin, 1978», *Widerspruch* (: München), 2 (1982), σσ. 82-91.
10. «Die dialektische Methode der Philosophiegeschichte Hegeles am Beispiel seiner Darstellung der altgriechischen Philosophie», *Annalen der Internationalen Gesellschaft für dialektische Philosophie*, 1983, σσ. 1-8.
11. «Γιὰ τὸ συμπόσιο στὰ Γιάννενα “Ο Κάρλ Μάρξ καὶ ἡ φιλοσοφία”», *Δεκαπενθήμερος Πολίτης* 4 (1983), σσ. 49-50.
12. “Η διδασκαλία τῆς νόησης” τοῦ Christian Thomasius (1665-1728). Μελέτη τῶν πηγῶν τοῦ Γερμανικοῦ Διαφωτισμοῦ, Ἀθήνα, 1983. [Παρουσίαση: Ἄντι 268 (1984), σ. 49].

13. «Das Problem der Kausalität bei Kant», στο: *Determinism in Physics*. Eds. E. I. Bitsakis – N. Tambakis. Athens, Gutenberg, 1985, σσ. 59-68.
14. «Οί άνθρωπολογικές απόψεις του Ἀριστοτέλη», *Διαβάζω* 135 (1986), σσ. 21-25.
15. «Τὸ πρόβλημα τοῦ κριτηρίου τῆς ἀλήθειας στὴ σύγχρονη θεωρία τῆς ἐπιστήμης», *Δωδώνη* 15(1986), σσ. 49-64.
16. «Ἡ ἀλληλεπίδραση ἀντικειμενικῶν συνθηκῶν καὶ ὑποκειμενικοῦ παράγοντα στὴν πάλη γιὰ τὴν κοινωνικὴ ἀλλαγὴ», *Πολιτιστικὴ* 29 (1986), σσ. 55-59.
17. «Σύγχρονα ἐπιστημολογικὰ προβλήματα τῆς ἔρευνας τῶν κοινωνικῶν ἐπιστημῶν», *Σύγχρονη Ἐκπαίδευση* 26 (1986), σσ. 67-74.
18. «Ἡ σχέση τοῦ Μαρξ πρὸς τὴ φιλοσοφικὴ παράδοση», στο: Ὁ Karl Marx καὶ ἡ φιλοσοφία. Πρακτικὰ Α΄ Πανελληνίου Συμποσίου. Ἰωάννινα, Τομέας Φιλοσοφίας, 1987, σσ. 70-82.
19. «Τὸ ἦθος τοῦ κριτικοῦ φιλοσόφου καὶ τὰ ὅρια τῆς κριτικῆς φιλοσοφίας», στο: Ε. Π. Παπανοῦτσος. Ὁ Παιδαγωγὸς καὶ ὁ Φιλόσοφος. Πρακτικὰ Συμποσίου, Ἰωάννινα, Τομέας Φιλοσοφίας, 1987, σσ. 253-261.
20. «Ἡ παρουσία τῆς στωικῆς φιλοσοφίας στὴ γερμανικὴ φιλοσοφία τοῦ Διαφωτισμοῦ», *Δωδώνη* 16(1987), σσ. 9-23.
21. Βιβλιοκρισία: «Βακαλιὸς Θ., “Εἶναι καὶ συνείδηση. Γνώση καὶ ἀλήθεια. Μαρξιστικὴ προσέγγιση”», *Διαβάζω* 178 (1987), σσ. 57-59.
22. *Θεωρία τῆς ἐπιστήμης καὶ Ἱστορία τῆς Φιλοσοφίας. Γιὰ μιὰ φιλοσοφικὰ καὶ κοινωνικὰ θεμελιωμένη Ἐπιστημολογία*, Ἀθήνα, Gutenberg, 1988. [Παρουσίαση: *Ἐπιστημονικὴ Σκέψη* 44 (1989), σ. 105. *Κυριακάτικη Ἐλευθεροτυπία* 27.8.1989, σ. 39].
23. «Ἡ ἰδεολογικὴ προετοιμασία τῆς ἐμφάνισης τῶν ἐπιστημῶν μετὰ τὴν Ἀναγέννηση», στο: *Οἱ Ἐπιστῆμες στὴν Κοινωνία*, Ἀθήνα, Gutenberg, 1988, σσ. 19-31.
24. «Ἡ κριτικὴ τῆς παραδοσιακῆς φιλοσοφίας τοῦ κοινοῦ νοῦ στὴ φιλοσοφία τῆς πράξης τοῦ Gramsci», στο: Antonio Gramsci. Πενήντα χρόνια ἀπὸ τὸν θάνατό του. Πρακτικὰ Συνεδρίου. Ἰωάννινα, Τομέας Φιλοσοφίας, 1988, σσ. 21-31.
25. «Οἱ ἀπόψεις τῆς Ρόζας Λούξεμβουργκ γιὰ τὴν ὀργάνωση καὶ τὸν αὐθορμητισμό», *Δωδώνη* 18(1989), σσ. 159-170.
26. «Ἡ κριτικὴ τοῦ Jürgen Habermas στὴν ἐπιστήμη καὶ στὴν τεχνικὴ ὡς νο-

- μμοποιητικά θεμέλια τῆς ιδεολογίας τῆς ἀπόδοσης», *Θεωρία καὶ Κοινωνία* 3 (1990), σσ. 117-133.
27. Μετάφραση: «Σέυορ Μέλμαν, Στρατιωτικός καπιταλισμός», *Ὁ Πολίτης*, τχ. 113 (Ἰούνιος 1991), σσ. 39-42.
28. «Ἡ θεωρία τοῦ Ν. Πουλαντζᾶ γιὰ τὶς τάξεις καὶ τὶς ταξικὲς σχέσεις στὸ σύγχρονο καπιταλισμό», *Δωδώνη* 20 (1991), σσ. 151-162.
29. «Περίβαλλον καὶ ἀνάπτυξη: Ρητορεῖς καὶ πραγματικότητες στὴ Διάσκεψη τοῦ Ρίο», *Οὐτοπία* 3 (1992), σσ. 67-82.
30. «Ἡ ἐπιστήμη ὡς ἐπάγγελμα», *Δωδώνη* 21 (1992), σσ. 117-128.
31. «Ἡ κοινότητα στὴ σύγχρονη οἰκολογικὴ προβληματικὴ», στό: *Ἡ Ἑλληνικὴ κοινότητα. Πρακτικὰ Ἐπιστημονικῆς Ἡμερίδας*, Ἰωάννινα, 1992, σσ. 143-159.
32. «Ἡ κατάκτηση τοῦ παραδείσου: 1492-1992. Ἀμερικανοὶ καὶ Ἰνδιάνοι γιὰ τὴν “ἀνακάλυψη” τῆς Ἀμερικῆς», *Οὐτοπία* 5 (1993), σσ. 135-143.
33. *Γιὰ μιὰ νέα Φιλοσοφία τῆς Φύσης. Ἡ πρόκληση τῆς Οἰκολογίας καὶ οἱ ἀπαντήσεις τῆς Φιλοσοφίας*, Ἀθήνα, *Ὁ Πολίτης*, 1994. [Παρουσίαση: Γιάννης Σχίζας, «Φιλοσοφία τῆς φύσης», *Ἡ Ἐποχὴ* 14/7/1996, σ. 20].
34. «Οἱ ἀντιλήψεις γιὰ τὴ φύση στὴ γερμανικὴ φιλοσοφία τοῦ 18ου καὶ 19ου αἰώνα καὶ ἡ σημασία τους γιὰ τὶς σύγχρονες στάσεις ἀπέναντι στὸν φυσικὸ κόσμο καὶ τὴν περιβαλλοντικὴ κρίση», *Δωδώνη* 23 (1994), σσ. 121-147.
35. «Γιὰ τὴν οὐτοπία μιᾶς οἰκο-σοσιαλιστικῆς κοινωνίας», *Οὐτοπία* 17 (1995), σσ. 115-125.
36. «Ἡ ἔννοια τῆς βίας καὶ ἡ ιδεολογικὴ χρῆση της γιὰ τὴν σταθεροποίηση κοινωνικῶν σχέσεων ἐξουσίας», *Σύγχρονη Ἐκπαίδευση* 80 (1995), σσ. 15-20.
37. «Εἰσαγωγικὴ ἀναφορά», *Οὐτοπία* 17 (1995), σσ. 85-88.
38. «Ὑπεράσπιση τῆς φιλοσοφίας», *Ἡ Ἐποχὴ* 11/5/1997, σσ. 12-13.
39. «Περιβαλλοντισμὸς καὶ ριζοσπαστικὴ οἰκολογία», *Οὐτοπία* 30 (1998), σσ. 89-97.
40. «Ἡ ἐπικαιρότητα τοῦ δράματος τοῦ Ρήγα γιὰ τὰ Βαλκάνια», *Ἴρις* 3 (1998), σσ. 14-17.
41. «Περιβαλλοντισμὸς καὶ ριζοσπαστικὴ οἰκολογία», *Ἴρις* 7 (1999), σσ. 26-30.
42. Βιβλιοκρισία: «Ἀριστοτέλης, “Περὶ φύσεως - Τὸ 2ο βιβλίον τῶν Φυσικῶν”. Εἰσαγ., μετάφρ., σχόλ., Βασίλης Κάλφας, “Πόλις”, 251 σ.», *Ἐλευθεροτυπία*. «Βιβλιοθήκη», 6/8/1999, σ. 7.

43. «*Η ἐπικαιρότητα τοῦ δράματος τοῦ Ρήγα γιὰ τὰ Βαλκάνια*», *Ρήγας. Γιὰ μιὰ νέα ἐρευνητικὴ συγκομιδὴ*, Πρακτικὰ Συνεδρίου. Ἰωάννινα, 1999, σσ. 85-92.
44. Βιβλιοκρισία. «*Ἰμβριώτης Γιάννης, “Ἡ φιλοσοφία τοῦ Kant. Μαρξιστικὴ θεώρηση”*», *Οὐτοπία* 35 (1999), σσ. 41-49.
45. *Γιὰ μιὰ νέα Φιλοσοφία τῆς Φύσης. Ἡ πρόκληση τῆς Οἰκολογίας καὶ οἱ ἀπαντήσεις τῆς Φιλοσοφίας*, Ἀθήνα, Gutenberg, 1999. [Βιβλιοκρισία: Φώτης Τερζάκης, *Ἐλευθεροτυπία «Βιβλιοθήκη»* 21/1/2000, σ. 20].
46. «*Οἱ μετασχηματισμοὶ τῆς ἀριστοτελικῆς ἔννοιας τοῦ χρόνου στὴν ὕστερη νεωτερικότητα*», στό: *Μορφές κατανόησης καὶ διαχείρισης τοῦ χρόνου*. Πρακτικὰ Ἐπιστημονικοῦ Συμποσίου, Καπέσοβο 25-26 Σεπτεμβρίου 2004, Ἰωάννινα, Πανεπιστήμιο Ἰωαννίνων / Τομέας Φιλοσοφίας – Πολιτιστικὸς Σύλλογος «Ἀλέξης Νούτσος», 2005, σσ. 41-48.

